

Naziv prakse:

NTA-ov sustav upravljanja i kontrole za pritužbe

Zemlja:

Grčka

Kategorija prakse:

- pregledi i analize

Podaci za kontakt:

- Naziv institucije/tijela: Nacionalno tijelo za transparentnost (NTA) – Angelos Binis (guverner)
- Internetska stranica: <https://aead.gr/>
- E-adresa: grammateia@aead.gr

Suzbijeni rizici od prijevvara

- ostali

Kontekst i ciljevi

Grčkim zakonom br. 4622/2019 iz 2019. osnovano je **Nacionalno tijelo za transparentnost (NTA)** kao neovisno tijelo – spajanjem pet tijela za reviziju i jednog koordinacijskog tijela – i to kako bi djelovalo kao služba za usklađivanje borbe protiv prijevvara (AFCOS); trenutačno ima 503 zaposlenika od kojih je 320 revizora. NTA čini važnu upravnu reformu u području borbe protiv korupcije u Grčkoj.

Spajanjem tijela za reviziju riješen je problem fragmentacije i preklapanja ovlasti tijekom provedbi revizija te je osnažena uloga AFCOS-a koji sada raspolaže operativnim/revizorskim ovlastima koje se provode u skladu s međunarodnim revizijskim standardima. NTA je aktivan i u području sprečavanja korupcije i upozoravanja javnosti na nju s pomoću modernih metodoloških alata.

Anti-fraud cycle steps	Area covered	Single / Package	Type of Measure	New / Amendment	Scope	Reason for measure / expected results	Horizontal / sectoral
Prevention	Public procurement, corruption, conflict of interest, AFCOS, Whistleblower, Shared management and control of EU funds, antifraud or anticorruption strategy	Package	Legislative	N	Competences, powers, definition of a specific topic	ending overlapping competences, standardising auditing standards, streamlining the human resources; cost-efficiency	S
Detection							
Investigation and prosecution			Operational	N/A	IT tools ('IT data feeding', 'Other IT'), web reporting/hotline, risk indicators, increased number of checks, structured cooperation with law enforcement and judicial authorities	Enhanced cooperation, coordination and information flow; targeting of checks and investigations	

AFCOS sudjeluje u **odborima za praćenje** regionalnih i sektorskih operativnih programa kao član bez glasačkih prava. Na preporuku GU-a REGIO AFCOS je vidljivo ojačao svoju prisutnost na sastancima tih odbora za praćenje.

Tijekom sastanaka AFCOS predstavlja postignuća u svojem radu i statističke podatke o programima te promiče potrebu za većom uključenosti građana u postupak podnošenja pritužbi. Nadalje, predstavnici i upravljačka tijela detaljno raspravljaju o obavještavanju o svom djelovanju koje se tek treba odviti.

Opis prakse

GU REGIO preporučio je i razvoj sustava za izvlačenje statističkih podataka o pritužbama. AFCOS ga je razvio na temelju upravljanja pritužbama i putem dvaju kanala:

1. Putem službene internetske stranice ESPA -a (Nacionalni strateški referentni okvir) (www.espa.gr), kao i putem svih službenih internetskih stranica operativnih programa (sektorskih i regionalnih): dostupna je mogućnost „Pritužbe za sufinancirane projekte”. Kad netko odabere tu poveznicu, neovisno o tome s koje je internetske stranice preusmjeren, ona ga vodi na elektronički obrazac za podnošenje pritužbi koji se šalje AFCOS-u.
2. Ako se pritužbe poštom pošalju upravljačkom tijelu ili tijelu za reviziju (EDEL – Odbor za financijsku

kontrolu), prosljeđuju se i AFCOS-u.

Nakon analize pritužbi **brojni se elementi evidentiraju i dokumentiraju** :

- broj protokola pritužbe / jedinstveni identifikacijski broj pritužbe, godina primanja
- označenost/anonimnost, ime podnositelja pritužbe (ako je navedeno prezime)
- služba koja je prosljedila pritužbu (izravno ili preko druge službe)
- tijelo za koje je podnesena pritužba, operativni plan, fond, programsko razdoblje, naslov projekta, potprojekt, pritužba (samo jedna kategorija), početna procjena
- agencija koja je prosljedila pritužbu, broj protokola prosljeđivanja pritužbe, faza podnošenja pritužbe (evaluacija, praćenje, završetak), nadležno kontrolno tijelo za pritužbu (konkretno upravljačko tijelo)
- konačna procjena (nakon nalaza nadležnog tijela za reviziju), korektivne mjere (odbacivanje, nacrt pritužbe), ukupan broj neprihvatljivih pritužbi (nakon zaključaka revizije), opažanja i komentari.

Prikupljaju se statistički podaci iz raznih područja: broj primljenih pritužbu po godini, programskom razdoblju, fondu, operativnom programu, kategoriji pritužbe te postoci pritužbi koje su dovršene, na čekanju i/ili u postupku ocjenjivanja itd.

Statistički podaci koji se predstavljaju **odborima za praćenje** razvrstavaju se u tri opsežne kategorije:

1. opće informacije o NTA-u i promjenama u području sufinancirane prijevare (npr. uspostavljanje EPPO-a, prenošenje direktiva)
2. opći statistički podaci o pritužbama za Grčku
3. posebni statistički podaci o pritužbama u predmetnom operativnom programu.

Jedinstvena obilježja

Posljednja kategorija statističkih podataka ima niz prednosti. AFCOS može obavijestiti **dionike** o tome koliko je pritužbi poslao na pregled, za koliko je pritužbi zaprimio nalaze i koliko ih je na čekanju (tako da su i oni obvezni pregledati ih). Korisni **zaključci** iz ovih se i o uobičajenim tvrdnjama u operativnim programima: na primjer, koliko je predmeta prosljeđeno tužiteljima (zbog sumnje na prijevare). Praksom **se ističe da je potrebno u društvu stvoriti svijest o problemu** korupcije i prijevare i o mogućnosti građana da podnose pritužbe ako im se nešto učini sumnjivim.

Njome se uspostavlja **regularna platforma za dijalog** upravljačkih tijela i AFCOS-a. Stvara se i okruženje za usku suradnju i jamstvo da AFCOS podupire upravljačka tijela u njihovu radu. Njegova je uloga pomoći upravljačkim tijelima, a ne istraživati ih.

Ishodi i rezultati

U okviru prakse uspostavljena je **konkretna osnova za usporedbu trendova** u pogledu pritužbi tijekom godina, stoga se jasno može oslikati pad slučajeva prijevare i korupcije kad je riječ o programima koji se financiraju sredstvima Unije. Uzimajući u obzir izvješće NTA-a iz 2019. o operativnom programu „Razvoj ljudskih resursa, obrazovanje i cjeloživotno učenje 2014. – 2020.“, vidljivo je da se broj pritužbi postupno povećava tijekom vremena, čime se dokazuje povjerenje građana i javnih službenika u postupak AFCOS-a za podnošenje pritužbi građana. U isto vrijeme broj potvrđenih slučajeva prijevare otkrivenih u okviru sustava pritužbi nije se znatno povećao. Drugim riječima, povećanjem broja pritužbi koje građani podnose AFCOS-u nije se povećao broj potvrđenih slučajeva prijevare, već se on smanjio.

Konačno, sada je uobičajena praksa da upravljačka tijela traže AFCOS-ov uvid u **sve neriješene situacije i otvorene predmete**. Time su polučeni važni rezultati u mnogim predmetima jer su upravljačka tijela prosljeđivala AFCOS-u nalaze i podatke koje bi oni sami prethodno previdjeli.

Praksa NTA-a dobila je priznanje Europske komisije i nekoliko lokalnih društvenih i industrijskih organizacija (na primjer Panhelenske udruge za osobe invaliditetom). Njome se pozitivno utjecalo na praktična pitanja i

praćenje pritužbi na čekanju, ali i na senzibilizaciju javnosti za problem korupcije i prijave u Grčkoj.

Ključni čimbenici za uspjeh

Za uspjeh prakse ključna je **točna koordinacija i komunikacija** relevantnih institucija koje se bave prijeverom i korupcijom u zemlji. Kad je riječ o grčkom NTA -u, ujedinjavanjem takvih tijela i tijela za reviziju pomoglo se u uklanjanju nesporazuma i odgoda koji su proizlazili iz mogućeg preklapanja ovlasti tih institucija.

Nadalje, uspostavljanje **internog sustava** kojim se ispravno prosljeđuju pritužbe preko relevantnih tijela i osigurava da se one dostave AFCOS-u pokazalo se neprocjenjivim dijelom postupka. Konačno, potrebna je **precizna analiza i dokumentiranje** prikupljenih podataka.

Zabilježeni izazovi i stečena iskustva

Najveći izazov te prakse bio je početak projekta, kada je AFCOS uključen u odbore za praćenje. Upravljačka tijela primila su 2015. prvi zahtjev za imenovanje predstavnika AFCOS-a u svoje odbore. Neka upravljačka tijela u početku nisu imenovala nijednog predstavnika jer bi morala izmijeniti svoje propise da bi se takvo imenovanje omogućilo, dok su drugi imenovali predstavnika, ali su mu dali glasačka prava (iako je u zahtjevu jasno navedeno da predstavnici nemaju takva prava).

Većina upravljačkih tijela tek je nakon određenog vremena pravilno imenovala predstavnika uz iznimku onih u okviru programa europske teritorijalne suradnje u kojima AFCOS zasad ne sudjeluje.

Nadalje, više rukovodstvo Ministarstva pravosuđa (kojem je AFCOS pripadao prije nego što je uspostavljanjem NTA-a postao neovisno tijelo) prvotno je odbijalo aktivnost i sudjelovanje AFCOS-a na sastancima odbora za praćenje. Na poticaj Europske komisije AFCOS se aktivno uključio u sastanke i sada ima veću fleksibilnost u rasponu svojih odgovornosti.

Mogućnost prijenosa

Aktivna uloga AFCOS-a u odborima za praćenje dobrodošla je u drugim državama članicama, kao i konkretan i jasan alat za izvlačenje korisnih statističkih podataka o pritužbama.